

Plymouth, Pa. 10 d. Vasario.

Prie šito numerio „Vienybės“, skaitytojai, rasi dovanėlę, kurią tav daro „Liet. Mok. Draugystė“, toji, kurią nekurie mūsų tamsunai su pasibjaurėtiniausia begėdyste persekiojo, o iš dalies ir šiandien dar tebepersekioja. Su atyda perskaitęs šią „Pranesimą“, skaitytojai, be abejonės persiliudysite, kad visi tie neiszmanėliai, draugystės tarsiškai, neyra Lietuvos prieštaliai, ale nevidonai. Ožion turi progą persiliudyti, kad nieko paslėptino ir peiktino toje draugystėje nesidaro, kaip tuli melagiai prate buvo ismislinėti, bet atvirai ir su geriausiais mieriais. Vienų žodžių sakant, pas tavę, skaitytojai, turės išnykti visokis abejojimas apie „Moks. Draugystę“ ir jeigu trokšti dėl savo tautos labo, tai ir pats pasiskubinsi su savo pusdoreliu prie jos prisidėti. Musų akyse „Liet. Moks. Draugystė“, po „Susivienijimui“, yra vienintelė lietuviszka įrėdnė, kuri apsiėmė ant savo peczių pakelti darbą, kuris yra vienintelia išzylga musų tautos išgelbėjimo, beje, platinti apszvietimą tarp brolių. Be apszvietimo mės nieko nenuveiksime.

Musų abonėntai, atsiųsdami mažas sumas pinigų, paprastai leidžia jūs registravotose gromatose ir tokiu būdu 7 cent. kaip kad ir dykai išz kiseniaus iszmeta, tūmi tarpu kaip iszpirkdami ir prisiųsdami taip vadinamą „Postal Note“, visą tai reikalą už penkis centus galėtu atlikti. Per „Postal Note“ galima persiųsti iki \$4.99 ir iszpirkimas jos atsieina tik 3 centus. Tatai padūdame šią žinią dėl visitino pasinaudojimo.

Isz Lietuvos.

— *Kaunas.* Ne vieną kartą minavojome, kaip dailiai, kaip teisingai elgiasi su mumis — tamsiais prascziokėliais, musų szviesus valdytojai! Ne vienos, bet ir šimto jauczių szikszių nebutu gana dėl suraszymo visų ne teisingumų (kuriais mus piaini, norėdami įvartyti į musų tamsias galvas szviesų, t. y. pravoslaviją su maskoliszka kalba) ir visų melagyszių, kuriomis Europai akis monyja apie „žmoniszkus veikalus“.

Prie tokių žmoniszkių veikalių priguli: varymas spirte mokintinių į cerkves, idant priprastu prie pravoslaviszko liturgijos ir greicziaus isz „stabmeldzių“, t. y. katalikų, tikrais krikszcziionimis taptu. Kauno vyriszkoje gimnazijoje iki szioliai nėra katalikiszko religijos mokintojo (kapelionė), nės nu kiekvieno reikalauja, kad, kaip kuningas, dūtu savo sankeiją ant varymo mokintinių į cerkvę, ir iki sziol dar tokis „brudas“, neatsirado; mergaites — mokintines gimnazijos, nors į cerkvę dar nevaro, bet liepia rinktis ant pravoslaviszkių miszių paczioje gimnazijoje; neseniai pasodino į kozą visas katalikes, kurios neatėjo į gimnaziją pravoslaviszkių miszių paklausti; o ateinančiam laike prižada visai isz gimnazijos iszvaryti tas, kurios neateis pažiopsoti, kaip popuszka ciesorių giria ir „gospodi pomilui“ bliauja. — Sztai dar vienas, isz daugelio atsitikimų, apie kurį neseniai dasizinojomia: Vabalninkų valsezius (Kauno rėdybos) užsimanė pastatyti namus dėl ligonių ir surinko ant to 1000 rub. Atsirado ir žmogus, kuris apsiėmė jūs pastatyti, sudėję kaucijos 100 rublių, bet paskiaus persitikirė, kad už 1000 r. negalės pastatyti, velyjo iszsižadėti savo kauci-

jos, nėg namus statyti. Li-gonnamius pastatė kitas žmogus, o anas 100 r. pražudė. Tada posredninkas (kamisorius) Golubiatnikow pasiulino valsezionims nupirkti už tūs pinigų abrozą į cerkvę Beržuse. Nusistebėję žmonės pradėjo murmėti, kad jie katalikai ir norėtu abrozą į savo bažnyčią nupirkti. Baisiai užpykęs posredninkas užklupo ant žmonių, įpacz ant starszių (vaito), tarydamas, kad tie, kurie nesutiks ant jo projekto ir nepasiraszys, tai gaus ryksztėmis, paskui taps po dažirėjimu policijos ir gal į kalinį įkiszti. Iszsigandę žmonės, nenorėdami užrustinti dar labiaus taip galingo pono, sutiko ant to jo užmanymo ir abrozas tapė nupirktais į cerkvę. Bet dar czia ne galas: nupirtą abrozą reikėjo paszventinti; zinoma, szventino popas cerkvėje, bet ant to sukviėtė posredninkas ir valsezionis katalikus, kurie, kaip apkvailę, klausė prisakymo posredninko. Po paszventinimui tasai vėl atsiszaukė į valsezionis, tarydamas, kad už paszventinimą reik popui užmokėti ir tie patys, kurie sutiko ant pirkimo abrozo, dabar turi sudėti ant popuszkos. Ir czia be piktybių neapsiėjo, bet posredninkas savo gerkles nesigailėjo, o valsezionys užglumyti (kaip avys) pasiskubino sudėti 25 rublius dėl popiszczio už paszventinimą. Popiszcziniui katalikiszki pinigai taip patiko, kad už kelių nedėlių, kada iszpūlė atlaidai (atpuskas) bažnyczionė, driso ateiti pas prabaszzių, praszylamas, kad su jūmi pasidalintu savo atpuskiniu nūpelnu.

Posredninkas po savo iszkilmingų darbų uavė žinią gubernatoriui, kad Vabalninkų valsecziaus katalikai isz geros valios pirkė abrozą į cerkvę; isz didelio džiaugsmo atvažiavo net pats gubernatorius pa-

dėkavoti valsezionims už jų linkimą prie pravoslavijos, prižėdėdamas iszmelsti nu valdzios didelius dėl jų palengvinimus. Ar suprato valsezionys szius meilius ir melagingus žodžius, nežinan, bet visi tylejo....

Jei nepatalpino, tai dar gal patalpinsi apie szį atsitikimą melagingą apraszymą kokiam nors gudiszkaime laikrasztyje, gal tas pats meilus Golubiatnikow, kaip tai katalikai lietuviai linksta isz geros valios prie pravoslavijos. Nesistebėsimė, jei pamatysime kur nors kokį apraszymą, tik tai turime labai stebėtis, kad Vabalninkuse nėra nei vieno dikto, smarkaus vyro, kuris galėtu tokiam posredninkui patyka sprandą nusukti; taipogi turime stebėtis, kad valsezionys iszsirinko sav tokį starsziną, kuris, jei tiktai paslaptomis nesidalina su posredninku ir popu, tai vis turi būti kvailu ir supvėliu, kad sutinka ant visokių bjaurių posredninko užmanymų. Tokiam starszinai tai su katėmis užkakalyje gulėti, o ne lenčiuą starszinos neszioti. Turime taipogi pasakyti, kad valsezionys, susitarę, galėtu provą pakelti priesz posredninką už neteisingą iszviliojimą su pasikėsinimais ir bauginimu. Ar ką laimėtu, ar ne, vis nors pasirodytu, kad lietuviai nelabai linksta prie pravoslavijos.

(„Varpas“, 12 No.)

— *Visztytis* (koresp. „Vienybės). Pas mus ant vietinio sudžios likosi iszrinktas Jonas Pauksztys isz Naujininkų, isz ko mės turime didelį džiaugsmą, kad musų brolis lietuvis bus ant to urėdo, o ne koksai ponelis, arba isz rasztininkų lupikas. Pirmą musų sude nebuvo jokios teisybės, nės visas už pinigų ir kyszius darėsi, o jau kada pareidavo su žydu pro-

votiesi, tai mūsų žmogus, nors ir nekalečiausias buvo, visados turėdavo pralaimėti. Mat buvęs sudžia, Adamoviczius, buvo žydų draugu ir turėjo savo mylimą rasztininką žydą Szapirą ir visokius kyszius per šito žydėlio rankas prindavo. Žydehs tas taip jau buvo įsivyravęs, kad prasčiokui žmogui kūne be kepurės reikėdavo prie jo eiti. Dabar jau žydas nuleidė barzdą, nes numano, kad prie naujojo sudžios neturės tokių dienų, kaip prie buvusio lenk. palaikio. S.

Isz Kitur.

— *Suv. Valstijos.* Legislatura Pensylvanijos valstijos paskyrė tam tikrą komisiiją dėl ištyrimo priežasties eksplozijos Mammoth kasyklėje ir toji, pribuvusi ant vietos, išrado, kad kompanija yra kalta už visą tą baisingąją nelaimę. Visi žinojo, kad naturalizskasis gazaras randasi toje apigardoje, bet kompanija nevertėjo tam tikrų liampuczių kasykloje ir laikė tik vieną gazo apžiūrėtoją ir tą patį dar priegtam girtūklį. Žmonės taip įnirte yra ant kasyklių užveizdos, jogei superintendėntas Keighley tapė akmenimis kūne primusztas per apnaszlejusias moteris. Dovanos isz visų pusių gausingai plaukia dėl nelaimingų naszlių ir naszlaiczių. Szitoje apigardoje nū subatos prasidėjo visūtinas straikas tarp anglių degintojų isz tos priežasties, kad kompanija užsimanė ant 10 procentų sumažinti užmokėnij; darbininkai-gi reikalauja padidinimo. Komitetas darbininkų stengėsi visokiais pragumais gerumu pareiti į sutikmę, bet viskas nutėjo ant nieko — bagocių koserė mat yra neprisotintina.

— Readinge ir Pottstowne užsidarė kūne visi geležiniai

pabrikai dėlto, kad bagocižiai užsimanė sumažinti uždarbį darbininkams, o tie vel nenori ant to pristoti. Geriausiai dirbama antracitinių anglių kasyklose, bet ir czion tulose vietose, kaip antai Mt. Carmel kasyklose, darbai sustojo ant nežinotino laiko. Kitur taip jau ne pilną laiką dirbama.

— Ateisianciūse skyrimūse prezidento žada pasirodyti dar viena stipri partija, o tai partija farmerių, kuri, nors pernai tik pasirodė ant politiskiskosios apregės, vienok jau įgyjo tokią galybę, kad senosios partijos ant tikrųjų pradeda josios prisibijoti. Taip antai szita partija jau apsodino kūne visus urėdus Kansase savo kandidatais. Susivienijusi su darbininkiskomis draugystėmis, farmerių partija be jokios abejonės nuveiktu abidvi senasias partijas. O tai labai gali įvykti, nes jau šiandien yra daromos derybos dėl susivienijimo. Tokiu budu busiantieji skyrimai bus labai akvyi.

— Senatas priėmė įnesimą kommissijos dėl paskyrimo didelės sumos pinigų ant apginklavimo ūstų New Yorko, Bostono, Baltimorės ir kitų.

— Pasirodo, kad 10 milijonų dolerių, paskirtų dėl įtaisymo visasvietinės parodos Chicagoje, anaipol dar neisztenka. Direktoriūs Seeberger reikalauja dar penkių milijonų, kuriūs jis tikisi nū Chicago gyventojų gauti. Visi prisirūsimai taip tingiai eina, jogei nekurie žmonės ant tikrųjų pradeda abejoti ir tvirtina, kad isz visko šito iszeisės tik vienas didelis „humbug“.

— Naują kasyklę nelaimę prisieina praneszti, kuri įvyko pereitoje seredoje Jeansville'je, netoli nū Hazletono, ir kurioje septyniolika darbininkų prigerė. Bemuszant angliš darbininkai pramuszė sieną, už kurios radosi nū seniai

jau apleista ir vandenio apsemta kasyklė ir vandū su didelia smarkybe pukesztelejo į dirbamą kasyklę. Akimirkoje visa kasyklė likosi užlieta vandeniu net iki pacziam virszui. Tokis jau nūtikis įvyko tą paczią dieną vienoje Susquehanna kompanijos kasykloje, netoli nū Grand Tunnel, kur taip jau trys darbininkai likosi užlieti po žiame, tacziaus vandenį isztraukus po keturių dienų jūs rado gyvus ir iszgelbėjo.

— *Suv. Valstijų valdzia* daro derybas su Brazilija dėl prekystės reikalų. *Suv. Vals* tijos leis pas savę be akczyžės braziliskąją kavą, cukrų ir kit. produktus, o Brazilija nuims akczyžę nū tulų mūsų iszdirbinių.

— Anglekasyklėje, esancioje netoli nū miesto New-castle, Col., vos neįvyko baisi nelaimė. Lygiai szeszť adyną vakare, kūmet anglininkai pabaigę darbą lindo isz po žiamės, staigū baisinga gazo eksplozija įvyko ir debesiai jūdų dumų pradėjo verztiesi isz kalno. Vyrai, moterys ir vaikai subėgo prie skylės, bet dumai taip smarkiai veržėsi isz jos, jogei niekas negalėjo ten iszstovėti. Atsirado drąsunai, kurie paleidė masziną ir vieną paskui kitą isztraukė isz nagų smertis. Tuli buvo jau kūne užtroškę. Tokiu budu 72 gyvasziu tapė iszgelbetu isz nasrų tikro smerties. Akimirkoje po to liepsnos iszsimuszė isz skylės su tokia smarkybe, jogei visi turėjo pabėgti szalin. Eksploidavimai girdėjosi kas kelios adynos. Mislyjama yra, kad keli darbininkai liko dar po žiame.

— Anūtzinių, kokias apturėjo „Moterių — darbininkų Draugystė“ New Yorke, moterys szitoje žiamėje padarė naują žingsnį į prieszakį ir dideliais buriais kibo prie tokio darbo, kuris iki sziol tik vyrų nuveikiamas buvo.

Pittsburgho geležiniūse pabrikūse šiandien dirba penki szimtai mergų prie vinių. Yra tai sunkus darbas, vienok geležiniai kapitalistai ant to mažai ką atboja. Vyrai prie szito darbo nūdirbdavo \$14 — \$16 ant nedėlios, mergos-gi dirba už \$4 — \$5. Tokiu budu vyrai likosi jau beveik visiszkai iszvaryti isz szitos darbo szakos.

— Milžiniszkasis projektas geležinkelio, kuris surisztu Sziaurinę, Vidurinę ir Pietinę Amerikas į daigtą, kuris pereitūse metų-e buvo parokūjamas už svajonę, paskutiniame laike įgyjo tiek daug szalininkų, jogei įvykdinimas jo yra beveik jau neabejotinas. Konferencija amerikiszkųjų republikijų, kuri pernai buvo laikoma Washingtone, apgarsino formaliszką rezoliuciją dėl iszvedimo tokio geležinkelio, prie ko kiekviena republikė užkvecziama yra pakelti pripūlančią įjai dalį kasztų. Raportas szitos konferencijos likosi padūtas per prezidentą Harrisoną kongressui, kuris taip jau neyra prieszingas tam dalykui. Isz viso reikės nutiesti geležinkelį per 4.300 mylių. Tolis tarp New Yorko ir Buenos Ayres isznesza 9.000 mylių, bet didesnė pusė szito tolio yra jau nutiesta geležinkeliu ir 2.000 mylių naujo geležinkelio tūmi tarpu jau tiesiama. Tokiu budu reikės nutiesti tik 2.300 mylių. Kas atsieina praktiszkumo szito užmanymo, nieko tvirtai dar negalima pasakyti, pakol inžinierių kommissija, kurią republikijų valdzios ren-giasi iszsiųsti, nedūs savo nūsprendzio. Anū aprokavimų žmonių, szitas geležinkelis kasztūs į \$300.000.000, koka viena mylia asieis į \$75.000. Suvienytos Valstijos turi per daug pinigų, ale ar tas geležinkelis apsimekės akivaizdoje pigios kelionės vandeniu?

— Atidengimas, kuris ga-

les buti tema dėl akvyviausiojo romano, yra pranešamas iš New Mexico per L. S. Gordoną, kuris išveda telegraphus toje teritorijoje. Partija nusidavė į apigardę mažai apgyvendintą, kur daugybės namų stovi griuvėnais. Jiems prisiejo šitose griuvėnais ant trumpo laiko apsigyventi. Ant kranto upelio, bėgancio iš szaltinių, kuriūs meksikiečiai vadina Las Ojos del Muerte, arba Szaltiniais Smerties, stovi sugriuvęs namas, kurs rodo si senovėje būvo puikus palocius. Czion partija apsigyveno ant kelio sanvaiczių ir vieną nedeldienį, neturėdami ką veikti, jie pradėjo apžiurinėti griuvėnas. Jie pasergėjo vieną dalį namo, į kurią nesirado jokio įėjimo. Atydžiai apžiurinėdami sienas, jie patėmyjo czion buta kitkart durių, kurios buvo užmurytos. Jie išsmuszė skylę ir ant grindų kambaryje gulėjo griobai dviejų žmogysčių, geležiniu retėžiu priraktyti. Grobai buvo vyro ir moteriszkės ir nelaimingoji pora be abejonės buvo užmuryta ant baisingo myrio. Partija ilgai dyvyjosi iš to atradimo ir tik apleidę tą vietą dasizinojo, kas ten nusidavė. Vienas senas meksikietis, kuriam jie papasakojo apie savo radynas, taip paaiszkino jiems tą dalyką: Pirm daug metų gyvenęs ten turtingas meksikietis, kuriam paslaptingu būdu prapūle pati. Visi sakė, kad ji pabėgo nuo vyro su vienu amerikiečiu. Regimai vyras sugavo nusikaltusiąją porą ir nukorojo tokiu baisingu būdu.

— Pennington, iszradejas orinio laivelio, kasdien daro mėginimus Chicagoje parodos trobėsyje su mažesniu laiveliu, bet iksziol jam nepasisekė jį priderinčiai isztobulinti.

— Vienas iš akvyviausių dėl daktarų atsitikimų yra pranešamas iš Beaver Falls,

musų valstijoje. Toje vietoje gyvena garbus daktaras McPherson, kuris vienatinė dukterį jau per kelis metus suparalyžuta lovoje gulėjo. Tėvas darė viską, kas tik buvo jos galeje dėl iszgydymo nelaimingos merginos, tacziaus viskas ėjo ant vėjo. Mergina negalėjo atsikelti nei iš vietos. Vieną dieną užsidedė daktaro namas. Žmonės subėgo ir rengėsi iszneszti nelaimingą ligonę. Tantai lengva suprasti jų nusistebejimą, kada jie iszvydo, kaip mergina atsikėlė iš lovos, isz dalies apsirėdė ir galiausiai iszbėgo isz deganczio namo. Baimė, matyt, padarė tokią didelę įveikmę ant jos, jogei pagražino į veiklumą suparalyžiuotus muskulius. „Ugninis gydymas“ gali buti yra vertas mėginimo!

— Nekurie laikraszcziai iszranda, butent mormonai kursę indijiečius sziausztiesi prieš savo baltūsius spaudėjus. Tie patys laikraszcziai siundo valdžią paimiti už tai dabar mormonus „į naga.“

— Vidurinė Amerika.

Pranešama yra, butent paslaptina sutikmė tapė padaryta tarp republikų Guatemala ir Honduras prieš republikę San Salvador. Isz Guatemala pasparėjo žinia apie smertį generolo Cayetano Sanchez, kuris nimirė mieste Faltenango nu ronu, apturėtų nu kareivių. Generolas Sanchez likosi neseniai surasztavotas už nepaklusnumą savo valdžiai. Jis mėgino pabėgti isz kalėjimo, szaudamas į sargybą, kuri vyjosi jį. Kareiviai taipogi paleidė szuvius į jį isz tos priezasties jis mirė. Valdžia paskyrė tam tikrą kommissiją dėl isztymo to dalyko. Guatemala rengiasi ant vainos ir daro reikalingus dėl to dalyko pasirengimus.

— Pietinė Amerika. Nū

in skoliszkjo konsulio isz Buenos Ayres, Kristoferseno, parėjo nekuriš žinios, paaiszkianczios iszeivystę isz Lenkijos ir Lietuvos. Pasirodo, kad Argentinos valdžia visomis iszgalėmis ateivius į savo žiamę trauke, idant padidinti populiaciją, kuri sziaudien nepervirszina 3.500.000. Neseniai tapė iszdūtas įstatas, pagal kurį didesnieji žiamių valdonai tosios republikės prispiriamai yra arba iszkolionizūti savo žiamės, įpatinagai artymystėje geležinkelio eanezias, arba gi pardūti į valdžiai. Pirmutiniais emigrantais isz Maskolijos, kurie atvyko į Buenos Ayres ir Santa Fe, buvo iszeiviai isz vokiszkųjų kolonijų Memoitų Pietinėje Maskolijoje. Ateivystė pasididino įpatinagai nū 1879 m., kada provincijoje Entre Rios iszdygo pirmutinę koloniją isz 500 ateivių. Sziaudien ten yra jau 23 tokios kolonijos su 15.000 gyventojų. Lygiu būdu apstingas yra skaitlius maskoliszkųjų emigrantų ir kitose provincijose.

Isz Chili republikės parėjo tokia žinia: Laivas, vezantis 2.000 žmonių į Iquique, tapė užpultas per maisztininkų torpedinį laivelį. Blanco, vienok torpedinis laivas likosi atmusztas po kelių adynų musztynės. Valdžia prižadėjo padidinti ant 25 procentų algą tiems savo kareiviams, kurie nelaiko maisztininkų pusę. Taipogi apgarsinta likosi, kad naszlės už musztųjų kareivių apturės pilną pensiją. Iki sziol maisztininkų rankose randasi tik du ūstu, butent Taltal ir Chanaral. Trukys, vezantis sumintinius, tapė užkluptas per maisztininkus ir visi suimtiniai likosi paleisti. Mieste Pissagua buriai darbininkų atėjo pas gubernatorių ir reikalavo dūnos, vienok gubernatorius ne tik kad neiszpildė jų praszyimo, ale liepė isz karabinų į jūs szauti, per ką daugybę žmonių užmuszta. Ūstas Valparaiso yra vis dar apgultas, tacziaus laivai valdžiai vaikszezioja. Didelės daugybės Santiago gyventojų iszpardūda savo turtus, bet valdžia asztariai uždraudė jiems tai daryti. Geriausiaie ukėsai szalies laiko maisztininkų pusę.

— Cuba. Akvyvas paserģėjimas tapė padarytas, kad sala Cuba truksta — ne paprastai truksta, ale skyļa į dvi sali. Dideli plysziai atsidengė daugelyje vietų, o įpatinagai netoli miesto Matanzas. Vienas isz szitų plyszių turi vienūliką mylių ilgio ir visiszkai perdalino kalnų retėžį, padarydamas jame platų protarpį, kuris, jeigu turētu dugną, galētu tapti puikiu vieszkeliu ir priartinātu plantacijomis uždengtą klonį mažiausiai per 50 mylių areziaus miesto Lathios, artymiausiojo ūsto, į kurį sziaudien reikia vaziūti aplinkui kalnus. Nekurie plysziai szitoje vietoje yra nū 600 iki 1.000 pėdų ilgi, nū 24 iki 50 pėdų platus ir nežinomo gilumo. Szitie nūtikiai be abejonės yra prasitęsimu tų drebėjimų, kurie neseniai buvo jaučiami iszilgai visu pietiniu pamariu, tacziaus gyventojai nenori žiurėti į jūs tikromis akimis ir savo prietarungume tvirtina, jogei didelė nelaimė turėsianti įvykti jų žiamėje. Mokslininkai tą dalyką iszaiszkina tūmi, jogei žiamės pluta žiesta nū jurių vidurio salos link.

— Anglija. Laikrasztis „Standard“ stigavoja, butent naujasis Sov. Valstijų tariffas turi sav už mierį uždūti komercijiszką smugį Kanadai ir tokiu būdu prispirti ją praszytiesi dėl priėmimo į skaitlių Valstijų.

— Parnell reikalauja atnaujinimo kapitono O'Shea provos, kadagi jis turis buk tokius davadus, kurie ji visiskai nuamazgose nu visu užmetinėjimū ant jo dėlei suvadžiojimo pacios minėtojo kapitono.

— *Prancūzija.* Prezidentas Carnot patvirtino smertinį nusprendį dėl žmogžudžio Eyraudo, kuriam ir likosi galva nukirsta ant guillotinos.

— *Szpanija.* Visa valstija tarytum ant vulkano stovi. Republikonai yra baisiai įnirtę iš rezultatų paskutinių skyrimų, kame konservatyviszkasis kandidatas apturėjo daugiau balsų už Salmeroną, republikoniskąjį kandidatą. Republikonai spiriasi, kad Salmeronas yra teisingai išrinktas ir garsina, buk valdžios urėdininkai pavogę nu jo balsus. Žmonės yra labai nekantanti iš tokių rinkimų ir visoje szalyje vieszpatauja neapsakomas bruzdėjimas. Barcelonoje iš tos priežasties kūne prasidėjo tikra revoliucija. Ten mat buvo daromos pakajingos demonstracijos dėl Salmerono, Zorillos, ir kitų republikoniskųjų kandidatų, per ką ant ulycių susirinko dideli būriai žmonių. Tokis susibėgimas svieto pergąsdino žandarų apicieri ir tasai, ilgai nemislydamas, prisakė šausti į žmones. Žandarai išspildė apiciero prisakymą, šaudydami į visas puses ir pažeisdami daugelį asabų. Kulkos lakiojo taipogi apie hotelio langą, iš kurio Salmeronas laikė savo prakalbą į žmones. Tokis pasielgimas žandarų nesvietiskai suerzino žmones, tacziaus būriai išsiskirstė be jokio maiszto. Be abejonės valdžia bus užklausta išsitsinti iš tokio pasielgimo. Salmerono draugai tvirtina, kad kulkų skyles aplinkui langą, iš kur jis šnekėjo,

esą gražiausiu davadu, jogei žandarai norėję jį nuszauti.

— *Portugalija.* Jau ilgoka valanda, tūjaus nu išvaymo Don Pedro iš Brazilijos kaip portugaliskieji republikonai visomis išzgalemis stengiasi nuversti savo valdžią. Jie taipogi nori išvayryti karalių ir apšaukti republikę. Iš tos priežasties toje žiamėje kas-kars vis eina blogyn ir valdžia vos teįstengia sulaikyti revoliuciją. Dalis vaiko jau stovi už revoliucionierius. Užpereitą subatą parėjo net ant to, kad trys pulkai, stovintieji mieste Oporto, atvirai susibūrė, tacziaus kita dalis kariumenės ir municipaliskoji gvardija pasiliko prie valdžios szono. Susibūrę kareiviai nuėjo taip toli, kad užėmė rotusę ir apgarsino republikę. Tacziaus vėliaus jie likosi apstoti per valdžios pusę laikanciją kariumenę ir po ilgokos musztyinės, kurioje iš abiejų pusių krito po keliolika kareivių, turėjo pasidūti. Surasztavota 300 šaip žmonių ir kareivių, o tūs, kurie iš savo valės pasidavė, nugabeno tūmi tarpū ant kariszkojo laivo. Vadovai likę atidūti po kariszku sudu ir be abejonės bus šauszudyti. Maisztininkai rokavo ant to, kad ir kitūse miestūse pakils revoliucija.

— *Szvicarija.* Žinios apie baisų atsitikimą pareina iš kaimo Ruetti, Glarus kantone. Didelis burys darbininkų kirtū medžius ant kalno szono paliai paminėtąjį kaimą, kūmet staigu jie išsgirdo baisingą trioszkėjimą iš virszaus. Pakol vargszai spējo dasiprotėti kas tai yra, didelis kalnas ledų ir sniegų užgriuvo ant jų, palaidodamas po savim 22 žmones. Susibėgo iš aplinkinių kaimų žmonės ir darė viską, kas tik jų galėje buvo, dėl išsgelbėjimo nelaimingų žmonių, tacziaus visi buvo jau lavonais.

mo nelaimingų žmonių, tacziaus visi buvo jau lavonais.

— *Rumunija.* Iš miesto Constanza (Kustenje) pareina žinia apie baisią tragediją. Constanza yra maža gintuvė ant Jūdųjų marių kranto. Ji neturi daugiaus per penkis tukstanczius gyventojų, tacziaus ten visados stovi pulkas kareivių ir suvažiūja iš visur dideli būriai prekėjų su visokiais reikalais į ūstą. Netoli szito miesto yra didelė avių ukė, valdoma tulo Debreskos, kurio dukte, Natalija, rokavosi gražiausia mergina visoje apielinkeje. Turtingo tėvo dukte, ji nei žiūrėti nenorėjo ant kaimynstos jaunūmenės, bet rupinosi sueiti į pažintį su Constanzos apicieriais, kurie dažnai ir atsilankydavo jos tėvo namūse. Taip jiems besivecziuojant, mergina pamylėjo vieną iš jų, prastą apicieri Holbaną, 21 mieto jaunikaity. Ar ir tas jautė dėl jos meilę — nėra praneszama, tacziaus jis regisi suprato naudą iš turtingos merginos meilės ir nekantriai laukė sutūktuvių dienos. Bet czion parėjo jam į kelią galingesnis lenktynininkas. Ivanas Vladesko buvo sunus turtingo Peterburgo prekėjo, kuris turėjo didelius prekybiszkus reikalus szitoje žiamėje, taip kad jam reikėjo visūmet Constanzoje savo agentą laikyti. Iki tūmet tai vis atlikdavo svetimi žmonės, bet pereitą vasarą jis atsiumtė ten savo sunų, kurs tik ką buvo pabaigęs universitetą. Papūlęs į mažą miestelį, Ivanas, kuris Peterburge buvojo aristokratiszkūse namūse, žinia, įjeszkojo linksmybių ir susipažino su Natalija. Merginos pirmoji meilė regisi pradėjo gesti nu to sykio; pabaigoje lapkriczio mėnesio Holbanas perstojo buti brangiausiu svecziu Debreskos dvare. Taip

tai dalykaiėjo, kada rumunai rengėsi kalėdų szventes szvėsti. Holbanas tapė nuvarytas nu dirvos, tacziaus jis neužmiršo merginos pizadų ir rįžosi nepaleisti jų iš rankų. Jaunasis Vladesko apgalėjo jį, vienok jam pasiliko dar pragumas praszalinti galingą prieszininką iš kelio ir Holbanas pasirįžo tai išpildyti. Dėl to mierio jis susitarė su vienu savo draugu, tokiu pat prastu apicieriu, ir vėlniszkas sūkalbys likosi suorganizūtas. Vėtra su sniegu riaumojo kalėdų vakare ant mažo miestelio, kada Ivanas pamazū grįžo iš Debreskos dvaro į savo hotelį. Kūmet jis suko rogutes į kitą ulyciją, staigu iš užkampės išszoko du maskūtu vyru ir su žibancziais plieniniais peiliais užpūlė ant nelaimingo jaunikaiczio. Akimirkoje buvo po viskam. Ant rytojaus žmonės užtiko apverstas roges ir kūne suszalusį arklį bestovintį szale jų. Nieko nebuvo girdėti apie prapūlusį maskolių iki poros nedelių tam atgalios, kūmet hoteliaus tarnas netyczia įėjo į apleistą kelnorę ir atrado ten lavoną be galvos. Policija pradėjo tyrinėti ir palengva dasekė visą istoriją. Holbanas ir jo draugas tapė ant tų pedų suimtu ir negalėdamu išsisukti prisipažino.

— *Maskolija.* Varszavoje vaikszcioja paskala, buk nihilistai rūsziasi vėliuk nugalabinti carą. Diena 13 kovo regisi paskirta yra ant išpildymo naujojo sūkalbio. Jeigu toji paskala turi kokį pamatą, tai nihilistai tariasi išpildyti savo sūkalbį tokiu būdu, koku likosi nugalabintas generolas Seliverskovas. Maskoliskieji iszeiviai Bulgarijoje imą didelę dalyvystę sūkalbyje. Jogeį isztikro Maskolijoje kas nors yra rengiama, patvirtina ir toji buitis,

kad maskoliszkosios policijos agentai visoje Europoje sziose diense apturejo isakyma, idant asztria akj ant visų maskoliszkų iszeivų turētu. Tokiu tai budu caras niekad nėra atvangus apie savo gyvastį.

—Maskoliszkoji valdzia patalpino \$150.000.000 įvairiose Europos bankose. Po Baringo subankrutijimui, kame prazuvo daug maskoliszkų pinigų, valdzia bijosi laikyti savo pinigų vienoje vietoje.

—Isz Kijavo gubernės ateina žinia, butent vienas jaunikaitis iszėjęs su savo sužadėtine ant pasivaikszczojimo, tapę užklyptas per iszbadejusius vilkus. Vyras mėgino gintiesi nū pasiutusų žvėrių, vienok galiausiai tapę prispirtas palikti savo mylimąją ir ilipti į medį. Vilkai tada sudrąskė merginą į szmotus ir pasiutiszkaik krintosi už jės. Budamas liudininku tokios baisingos regyklos, vyras apalpo ir iszpūlė isz medžio į rują vilkų, kurie akimirkoje ir jį sudrąskė.

—Maskoliszkoji valdzia, kaip „Vienybės“ skaitytojams yra jau žinoma, labai rūsziasi apie iszdžiovinimą balų Pagirūse. Taip antai laikraszcziai pranesza, butent komunikacijos minysterija pasirizo iszdžiovinti dar vieną milijoną desetinų valdzios balų ir 6.900.000 desetinų privatizzkų. Vienkart busz iszdžiovinta 2.000.000 desetinų balų Czernihovo redyboje. Kasztai dėl nuveikimo szito darbo sieks 11 milijonų rublių.

—Maskvoje užsidegė vaikų prieglaudos namas, kame sudėgė devyni vaikai ir daugelis pavojingai apsvilo; namas supleszkėjo iki paziamei.

—Turkija. Isz Suakimo pareina žinia, butent Pietinėje Arabijoje pakilo revoliucija priesz turkiszkają valdzia ir

kas kart vis didinasi. Priežasezia maizšto esąs per didelį apkrovimas žmonių padotkais. Turkija, kaip matome, netik Europoje, bet ir Azijoje, turi daug klapato su savo padonais, kadagi ir valdzia jos yra visai netikusi. Europos polytikininkai jau atvirai szneka apie padalinimą Turkijos ir nėra jokios abejonės, kad to padalinimo ilgai nereikės laukti. Ant Konstantinopolio įpatingai Maskolija ir Anglija galanda danti.

—Kynžiamis. Isz szitos žiamės pareina drebulingos žinios apie tvanus ir badą, kurie įvyko neseniai viduriniūse distriktuose valstijos. Gubernatorius Li-Hing-Chang provincijos raportuja, butent szventinyezios, tiltai ir miestų sienos deszimtyje Schuano distriktų tapę nugrianti. Wen-Chuan distrikte prazuvo isz tos priežasties 1.000 gyvasčių. Pei-Change tūjaus po tvanui įvyko ugnis, kame 35 namai supleszkėjo. Kitose trijose vietose sudegė 200 namų. Vieszeliai visur yra suradyti ir nubadėję žmonių būriai traukia Shangaijo link. Dūna pakelėse yra pardavinėjama už dvigubą prekę.

Senovybė žmogaus.

Suvis dar neseniai visūtinai buvo mislyjama, kad žmogus atsirado ant žiamės kokių szeszių tukstanczių metų tam atgalios, vienok naujausieji isztirinėjimai parodė, kad szitas sanprotavimas, kaip ir daugelis kitų, yra klaidingas ir nesutinka su atidengtais faktais. Dokumentai Aįgypto, Kynžiamio, atc., parodo, kad valstijos augsztame civilizacijos laipte žydėjo tukstanczių metų pirm krikščioniszkosios gadynės, ir, jeigu mės paskirsime reikalautiną dėl jų iszsiplėtojimo laiką, tai lengviau iszrasime, kad jos buvo

įsteigtos toli dar pirm tariamojo pasirodymo žmogaus. Tyrinėjimai geologistų taipogi parodė, kad žmonės gyveno iszsiskirstę po visokias vietas ant žiamės amžiais pirma atsiradimo istorizskų dokumentų. Davadai szitos teisybės buvo palengva ir darbszcziai renkami ir tapę priimti tik po ilgų ir didelių ginezių. Szia dien jau niekas nesiginčyja, kad žmogus atsirado ant žiamės ne tukstancziiais, bet deszimtimis tukstanczių metų ankseziaus tariamosios gadynės, nors tikrą laiką tojo atsiradimo negalima yra paženklinti. Mės labai tik trumpai pasznėksime apie tūs atradimus, kurie nuvedė mokintus žmones ant tokio persiliudyjimo.

Daugelyje žiamų randasi didelės durpinyezios, isz didesnės dalies pasidarę isz samanių, kurios augo ir puvo per amžių amžius ant vietos, ir organizzkų liekanų, kuriuos susirinko laike ilgų szimtmečių. Danijoje szitos durpinyezios tapę labai atydziai isztirinėtos ir jos atidengė ilgą ir akvą istoriją žmogaus ir jo veikalių. Kad jos gražina mus istorijoje žiamės tukstancziiais metų į užpakalį — tai nėra jokios abejonės, jeigu mės apsvartysime nors jų gilumą, kuris yra nū deszimties iki trijų deszimčių pedų, ir tą pavaldumą, su kokių samanų slūgsniai ant vienos kito krovėsi. Tokia nūmonė įgyja dar didesnę tvirtybę, kada mės pradėdame tyrinėti liekanas, kurios ten randasi. Visokios gilumose durpoje randame medžius, dažnai labai didelius, kurie turėjo užaugti ant krantų senobinių balų ir sugriuvo į samanas. Žiamiausiuose slūgsniuose szitų durpinyezių užtinkame prastai szkotiszkasias agles, veislė medžių, nesirandanti jau szia dien Danijoje ir netarpstanti tenai nei isz kitur

parvežta ir pasodinta. Trumpų augszcziaus szitos aglės prapūla ir ant jų vietos randasi azūlo veislės, tokios, kokių szia dien nėra jau Danijoje. Daugybė kitokių veislių randasi, isz kurių tuos ir po sziai dienai auga toje žiamėje, o kitos ne; visas szitas surėdymas nurodo ant ilgo perijodo, laike kurio įvyko didelės atmainos klimato, per ką vienos veislės turėjo pragaisztį ir jų vietą užėmė kitos. Beje, szitose durpinyeziose su medžių liekanomis mės užtinkame visokius įnagius — peilius, kirvelius, etc., neabejotinai žmonių darbo, ir tai vis patvirtina tą ilgą laipsniszko pletojimosi istoriją. Abelnai sakant, žiamutiniuose slūgsniuose, kur aglės yra randamos, įnagai yra akmeniniai. Augsztesniame slūgsnyje, kur azūliniai kamienai randami, įnagai yra isz bronzos, ir ant virszaus, t. y., jauniausiuose slūgsniuose, randame geležinius įnagius. Isz priežasties tokio surėdymo, geologistai szneka apie akmeninę, bronzinę ir geležinę gadynę, kaip užstojusias viena paskui kitą szitose apigardėse.

Apart durpinyezių dar yra kitoniszki davadai gilios senovybės žmogaus. Tūmi yra sąnszlavų kruvos, sumaiszytos su luksztai ir kaulais įvairių gyvulių, būvusių maistu žmogaus. Szitos kruvos nekuriuose vietose yra labai didelės, nū trijų iki deszimties pedų augsztos, tukstantį pedų ilgos ir szimta — du szimtu pedų placzios. Jos lygiu būdu užmoja ant ilgo perijodo gyvenimo žmogaus tose vietose. Tarp kitų davadų szito galiama czion paminėti tai, kad oisterių luksztai, randami tūse senobiniuose sąnszlavynuose, yra nesvietiszkaik dideli, panėszus ant jų, ką randame atvirose mariose, kūmet tie, ką gyvena szia dien Baltijos marėje, yra nepalygintinai mažesni, nes

oisteriai negali tarpti prėska-
me vandenyje szitos marės.
Tatai, gadyneje tų ilgų amžių,
kuridse anie senobiniai žmo-
nės gyveno, Baltijos marė tu-
rėti turėti valnesnį susibėgi-
mą su didžmarium, taip kad
daug suraus vandenio galėjo
į ją įtekėti; sausziamio ir van-
dens surėdymas turėjo tada
buti visiszkai kitoniszkas, ne
kad sziaudien tose vietose. Vi-
sūsė sąnszlavynūsė randame
įnagius iš titnago, rago, me-
džio ir kaulo; molinių pūdų
szukes, bet niekur nėra įnagių
iš bronzos ir geležies, iš ko
yra aišku, kad jie prigulejo
prie akmeninės gadyinės.
Visi szitie senovės palikimai
Danijoje likosi labai atydziai
isztyrinėti. Tacziaus jie ran-
dasi ir kitūsė krasztūsė, ne-
iszskiriant ir mūsų Lietuvą,
koktai vis parodo, kad jau ir
tose ankstybose gadynėsė žmo-
nės buvo placziai ant žiamės
iszsklaide. Szvicarijoje tuli
neiszpasakytai akvyi atradi-
mai tapė padaryti, kurie už-
pylė daug szviesos ant įpro-
čių ir budo gyvenimo szitų
priesizistorizkųjų žmonių.
Tutūsė azerūsė, kur vandū yra
nelabai gilus, yra randamos
liekanos senobinių medinių
polių, ant kurių senovėjo re-
gimai stovėjo dideli kaimai.
Yra apokūta, kad tuli iš jų
galėjo patalpinti savyje tuks-
tanti žmonių. Be abejonės
szitoki įpatingi gyvenimai li-
kosi įtaisyti dėl apsigynimo
nū rūzmių žvėrių ir žmogisz-
kųjų neprietelių. Szitose lie-
kanose randasi daugybės la-
bai akvyū daigtų, kaip antai
suangleję kviečių grūdai, ke-
palai dūnos, gyvulių kaulai,
akmeniniai ir bronziniai įn-
giai.

Pastebėtina yra toji buitis,
kad vistūsė szitūsė atsitikimūsė
randame liekanas tokių gyvu-
lių veislių, kokios ir po sziai
dienai dar tebegyvena; nei
viena dar neisznyko ir tokiu
budu, nors mės siekiame czion

per tukstanczius metų į praei-
tę, toji gadyne yra vienok pa-
lygintinai dar visai jauna.
Kitoniszkos yra tosios lieka-
nos, kurias dabar paminėsime.
Nekurie atradimai, 1828 m.
Pietinėje Prancuzijoje pada-
ryti, užpylė naują szviesą ant
senovybės žmogaus. Mat ta-
me mete Bize pakriauszoje,
provincijoje Aube, tapė atrasti
žmogaus kaulai ir dantis, po-
draug su nekuriomis szukėmis
prastų molinių pūdų, drucziai
kalkių slūgsniu apdengti; czia
jau su žmogiszkomis liekanomis
buvo sumaiszyti luksztai ir
kaulai gyvulių, tuli po sziai die-
nai gyvenanczių, tuli jau iz-
nykusinių. Betyrinėjant vietą
tapė persiliudyta, kad szitos
liekanos negalėjo czion atsi-
durti iš priezasties kokios di-
luvialiszkos katastrofos arba
tvano, bet turėjo būti laips-
niszkai įnesztos su dumbliu ir
szapais pavymu užstojusiūsė
perijodūsė. Tokios pat lie-
kanos tapė atraštos kitoje pa-
kriauszoje, netoli nū Nismes,
podraug su kaulais iznyku-
sios jau hyenos ir rhinocero.
Didžiausia svarybė szitų rady-
nų yra tame, kad žmogiszko-
sios liekanos tapė rastos drau-
gėje su iznykusių gyvulių
veislių kaulais, ir jeigu gali-
ma butu isztikrinti, kad žmo-
gus tikrai gyveno vienoje ga-
dyneje su tais iznykusiais
gyvuliais, tai jau pasirodymo
žmogaus ant žiamės laiką rei-
kėtu toli į užpakalį svietinės
istorijos nustumti. Dideles
abejonės tatai iš sykio pakilo
ir tuli mokslininkai tvirtino,
buk szitos liekanos iš nety-
čių tik kokių nors budu su-
simaiszė. Po kelių metų aty-
dziausi isztirinėjimai ketures-
deszimties pakriausų klonyje
Meusi tapė padaryti per Dr.
Schmerling'ą iš Liege. Dau-
gelyje iš jų aslos buvo už-
dengtos kieta nepermusztu plu-
ta stalagmito arba sukietajeju-
sios kalkės ir sumuszes ta jis
atrado žmogaus kaulus taip

iszmėtytus, jogei nei mislyti
negalima buvo apie palaidoji-
mą jų ant vietos ir tarpe tų
radosi kaulai tulų iznykusių
gyvulių, tokių kaip pakriaus-
szinė meszka, hyena, szlapis,
etc., ir visi turėjo vienokį iz-
veizdį ir užmojo ant to, kad
visi jie tapė vienkart czion
palaidoti. Kadagi nesirado
nieko tokio, kas nurodytu ant
to, kad szitos pakriauszos
galėjo būti prieglandomis dėl
nūzmių žvėrių, dėlto jis atėjo
ant persiliudyjimo, kad szitie
kaulai tapė įneszi vandeniu
nū pavirsziaus ir tokiu budu
patvirtino, kad žmogus szitose
vietose gyveno vienoje gady-
nėje su tais iznykusiais gy-
vuliais. Daugelį kitų pa-
kriausų isztirinėta įvairiose
szalyse — visos davė vieno-
kius rezultatus; ir senoviszko-
ji nūmonė, buk kaulai iš ne-
tęzių susimaiszė, tapė ant
visados atmesta. Padejimas
szitų pakriausų ir jų įtalpa
parodo, kad amziai turėjo
praslinkti, paol jos prisipil-
dė, kadagi nekuriš iz jų ran-
dasi szontūsė staczių griovų,
dviejų szimty pėdų augstų,
kaip augstai kadaisiai tu-
rėjo tekėti upės ir įneszė lie-
kanas į pakriauszas. Didie-
jie kloniai, kuriūsė sziaudien
upės bėga, likosi laipsniszkai
tokiu budu izzgriauzti ir lai-
kas, reikalingas dėl atlikimo
tokio darbo, turėjo būti la-
bai didelis.

Kāmet pakriausų radynos
tapė padarytos, tuli mokslin-
cziai sakė: „jeigu žmogus iz
tikro gyveno tūsė tolymūsė
perijodūsė, tai pėdsakai jo
butybės turi būti placziaus
iszmėtyti, o ne vien pavienėsė
pakriauszosė užrakyti“, ir
umai szitas naujas davadas
tapė surastas. Daugelyje
vietų Europos yra dideli susi-
rinkimai (užnaszos) smilčių,
žvirgždų, etc., esantiejie ant
szonų klonių, daug augz-
cziaus pavirsziaus sziaudyks-
czijų upių; iz liekanų, kokios

jose randasi, lengva yra supras-
ti, kad jos paženklina vagą se-
nobių upių ir tapė suzesztos
tekancziu vandeniu. Szitos
senobinės upių vagos sziaudien
yra augstos ir sausos; upės
įgyjo kitokias vagas arba pra-
sigriauzė sav kelius žiamias-
niūsė slūgsniūsė, iszplatinda-
mos ir iszgilindamos klonitu
savo bėgyje. Szitose tai už-
naszose, apart prėszojo van-
dens gyvųjų luksztelių, ran-
dasi kaulai dar tebegyvenan-
čių ir iznykusių jau gyvulių
veislių, labai daug pavėdzių
ant tų, ką pakriauszos ilkos
surasti; ir 1841 m. M. Bour-
cher de Perthes klonyje Som-
mės pirmutinis atrado sąn-
maiszytie su szitomis gyvulių
liekanomis primityviszkus
titnaginius įnagius, be jokios
abejonės žmogaus rankomis
padarytus. Jis rado jās įvai-
riose gilumose, dažnai dvide-
szimties pėdų gilume nū pa-
virsziaus nepajudintame slūg-
snyje smilčių, ir žvirgždų.
Ant geologiszkų iszvadzoji-
mų, kuriūs mės negalime iš-
rodyti czion, yra aišku,
kad szitos užnaszos
yra žiliausios senat-
vės, senesnės net už Danijos
dūrpinczius ir sąnszlavynus,
nėsa neapsakomai didelės at-
mainos vandeniu ir žiamių pa-
vidale įvyko nū to laiko, kada
jos tapė supiltos. Be abejo-
nės jų senatvė siekia tas toly-
mas gadynes, kada glēczerių
klimatas vieszpatavo ir Euro-
pa buvo aptraukta su lediniu
luksztu. Jeigu-gi titnaginiai
įnagai yra iz tikro darbas
žmogaus, o abejoti apie tai jo-
kiu budu negalima, tai galu-
tiniausiai pareiname ant persi-
liudyjimo, kad žmogus gyve-
no jau ant žiamės amzius pirm-
tos gadynės, kada ankstybiau-
sioji istorija prasideda. Ko-
kis-gi yra tikras skaitlius me-
tų, to negalima tvirtai pasa-
kyti, vienok iz astronomiszkų
šanprotavimų, susiduriančių
su glēczerių gadyne, o taipo-

gi iš geologiskų davą galima spręsti, kad žmogus gyvena ant žiames ne mažiau kaip šimtą tūkstančių metų, o gal dar ir daugiau. Tatai, kumet palygintinai neseno amžiaus dūrinčių liekanos, sąsaulavynai ir azerų gyvenimai yra aiškiausi davu, kad žmogus gyvena ant žiames daug ankščiau pirm istoriažų perijodo, dar senesnės liekanos, randamos pakriauzose ir upių užnasose, perliudyja mus, kad jis gyvena ant žiames jau šimtą tūkstančių metų mažiau.

J. A.

Tavo paskutiniai žodžiai.

Daug šiandien mės rasime Lietuvoje tėvų, kurių vaikai yra mokslą pabaigę ir tapę apzvietais žmonėmis ir mylinčiais savo tėvynę; rasime ir tokius tėvus, kurie per sunkiausius vargus ištesėjo apszviesti vaikus.

Jau vasarą baigiasi, o rudis su savo gale smelkiasi į kalnus ir laukus ir szalti vėjai gamtos augmenius silpnina ir ant myrio rengia. Jau negirdėti tų szauinių giesmių, kuriomis pavasaryje ir kaip kur vasaros laike linksminavo kaimų žmones paukszteliai. Vieni iš jų apleidę jau Lietuvą, įszkodomai sziltos szalies, kiti nusitraukę į girių gilumą, kiti nors dar kartais pasirodo, bet jau giesmių balso nebeiszdūda. Užtat-gi kaimiečiai ukininkai, liūsininkai ir visi darbininkai, įeigu Dievas palaimino laukus geromis ir gausingomis gėrybėmis, dziaugiasi ir linksminasi: vieni rengia pūtas, kad pasiviesztė su savo giminėmis ir kaimynais, kiti traukiasi į poras, turėdami gerą pradžią gyvenimui, kiti nesigaili savo proces ir ant pragerimo, buk del pasilinksmimo. Žodžiu sakant, rudis turtingas kaimo

žmogui visa ramybė ir pasilinksmuojimas. Bet kartais tarp tų linksmybių užpūla ir nusiminimas, kada kokiam iš gyminės prisieina sunkiai apsirkti, o giltinė nasrus išziodinusi tikt laukia kaip greičiaus žmogų pergabenti į aną pasaulį.

Netoli nū Kauno, ant Niamuno kanto, yra nedidis kaimas, kuriame visos grinciozės dailiai isztatytos ir sodnais papūsztos, kur apart vaisinių medžių, obelių, gruszių, slyvų, vysznių, etc., randasi ir szejpiau: klevų, berzų, liepų ir kitų, kurie savo didelėmis szakomis dangsto grinczių stogus.

Dar ne taip vakaras velus, bet grincioze nematyti žiburių ir visame kaime taip tylu, tarsi czia žmonės negyvena. Tiktai viduryje kaimo, vienoje grincziutėje, tai per vieną tai per kitą langą žibterėja žiburelis, bet ir vel užgesta. Turi būti tenai kaimo žmonės pūta rengia, tai įeikime ir mes tenai pavėpsoti. Įeję baisiai apsirikome. Czine pūta, bet kaimynai atėjo aplankyti sunkiai sergantį gerą savo kaimyną, Jūzą Noruszi. Noruszi guli lovoje ir menkai ką gali snekėti. Jo pati stovėdama gale lovos, garbsto kruvinomis aszaromis, jog jau veikiai reiks persiskirti su savo mylimą Jūzu. Jo sunus, Raulas, taipogi klupoja arti lovos ir szlūsto aszaras, byranczius iš akių per skrstus dideliais laszais. Bet ir ant veidų kaimynų matyti, kad tie labai gailistauja savo gero kaimyno. Vyresnioji jo dukte, Barbė, drebanczių balsu skaito litaniją prie mirsztanczio. Ligonis sunkiai atsidusejo. Jo pati baisiu balsu suriko: „mirszt!“ ir bematant apsilpo. Tūmi tarpu po kelių sekundų ligonis tyliu balsu praszneko: „Raulai! ar daviai žinią mano su-

pributi.“

Raulas verkdamas atsakė: „tėtyti, jau bus dvi dieni, kaip daviau įiemdvim žinią.“

Czia grincziutės durys atsidarė ir įėjo du vyru į vidų: vienas kuningiszkušė rubūse, o kitas kareiviszkušė ir tūjaus pūla sveikinti tėvą apszaszavę. Tėvas gerai prisizirėjęs pažino savo du sunu. Apsipylė jo veidai prakaitu ir iš akių nuriedėjo karsztos aszaros. Valandėlę tylyjęs prabylo, gaudydamas dvasę: „Tai tu, Stasi, ir tu, Baltrau, czia esata. Taip asz judvie-
jų laukiau. Acziu Dievui, kad pribuvota, lengviaus man bus mirti!“ — Tūs žodžius isztaręs, apszvalgė, tartum ko įszkodomas, ir pažvelgęs ant savo paczių, nors tyliu balsu, bet jau drąsiu, it sveikas, prabylo: „Musų dukterys jau yra iszleistos su pasogomis į geras vietas, vienas sunus yra kuningu, antras yra daktaru. Jie visi gali gyven-
ti be tavo rupesczio. Tre-
cziasis sunus, Raulas, įeigu norės pacziūtiesi, tai negink, o tavęs vaikai neapleis. Tik-
tai, įeigu Raulas užsimanytu į Ameriką vazūti, namus pardavęs, tai neleisk to daryti. Įeigu asz galejau pragy-
venti tūse namūse ir du sunu iszleisti į mokslą, tai ir jis galės gyventi, nors ir po sunkiu maskoliaus jungu. Gal Die-
vas kada ir musų krasztą palengvins! Bet visudidžiausiu mano troszkimu yra, idant
jus, vaikai, neiszszadėtumėte niekad savo kalbos ir netap-
tumėte naujalenkais, apjūkdami savo tėvynę ir podraug savo tėvus. Tu, Stasi, pa-
kol nebuvai apszpacziavęs su lenke, isz tavęs buvo daug daug geresnis mylėtojas tėvynės, o dabar jau tavo lietu-
viszką dvasią lenkė apslugino kiek. Tu, kuninge Baltrau, gyvendamas tarp lietuvių ir pasirupindamas apie iszga-
nymą jų duszių, mylek savo

kalbą ir gaivink ją tarp savo žmonių. Tu, Raulai, kada įszkosi paczių, apsirink gerą lietuvę, idant mano boezių namūse visad skambėtų lietuviszka kalba“.

Czia visi vaikai, suklaupe, tėvo žodžius prizadėjo szven-
tai užlaikyti ir pildyti.

Tėvas laimino jų drebanczių balsu ir paskutinius žodžius taręs: „mylėkitės, mylėkitės, mylėkite savo tėvynę!“ atidavė Dievui duszę.

Lakunas. *Antanas K.*

Du nauju plaiszinanczių dalyku.

Nū to laiko, kada 1864 m. szvedas Nobel pasergėjo tą dalyką, kad nitroglicerinas, sumaiszytas su iszakijusiais kunais, padaro plaiszinanczią materiją, kuri turi visas nitroglicerino ipatybes, o podraug su tūmi yra ir ne taip pavojinga, dynamitas buvo karaliumi ant visų plaiszinanczių materijų, kadagi lithofraktorius, dualinas, fulminatinas, sebastinas, serralinas, gelatyna ir kaip jie ten nei vadinasi yra visi dynamitais, tik koznas su kitokiu daigtu yra sumaiszytas.

Šzadien-gi dynamitui gręsia didelis pavojus — norime pasakyti, kad jo vietą ketina užimti viena, arba tikriaus, dvi nauji plaiszinanti materiji, butent emmensitas ir lithotitas. Emmensitas yra iszradimas amerikieczių, Dr. Stephen'o H. Emmens isz Pittsburgho. Materija toji yra nerukstanti, ekspliodūja tik tada, kada ją tiesiog padega, tacziaus ne per trynimą, užgavimą arba spaudimą, ir ant jos neturi jokios įveikmės temperatūra — galima ją įmesti į vandenį, suszlapinti ir vėliuk iszdziovinti, ir ji neprastoja savo sylos, kuri yra 60 sykių didesnė už prastojo parako sylą, keturis sykius už boveluinio parako, tris sy-

kiaus už prancūziskojo melnito, beveik du sykiu už geriausiojo dynamito, pusantro sykio už gelatyno ir vienu trečdaliu didesnę už grynojo nitroglicerino. Dr. Emmens tvirtina, butent toji materija nevat ant raudonai įkaitytos geležies neeksploduoja, o tik subyra į paraką. Susidedanti ji iš dviejų neeksplodujamųjų, paprastoje prekystėje esančių dalykų — iš kokių minetinai, yra tai paslaptis iszrastojaus. Prie iszdirbystos jos nereikia didelių kasztų. Su \$2.500 galima uždėti pabirką, kuris padarys per dieną 10 tonų. Emmensitas galiausiai susidedas isz tokių dalykų, jogei galima jį pabirkūti bet-kur: kasyklose, ant lauko, ant laivų ir tt.

Lithotitas yra iszradimas belgiszkojo inžinieriaus Jurgio Anthonis. Kaip ir emmensitas lithotitas neeksploduoja nū trynimo arba užgavimo ir reikalauja, idant jį tiesiog liepsna padegtu. Rezultatas guli vyriausiai pasidaranciuose isz jo gazuose, jeigu jį uždega uždarytose rezervuaruose arba vietose, o kadagi rezultatas neyra staugus, ale pavallas ir jokios liekanos nepasilieka, tatau jis yra labai reikalingu anglių kasyklose ir visur ten, kur plaiszinimas yra reikalingas, dar tūmi labiausiai, kad jokio dvoko po savimi nepalieka. Nekasztūja brangiaus už paraką, o vienok yra daug stipresnis. Amerikos valdžia jau pripazino vertę emmensitui. Lithotitas-gi yra vartojamas jau per Susquehanna kasyklinę kompaniją, kuri kas-met iszima isz žiamės 8.000.000 tonų anglių; kompanija szita nevartoja jau kitokių plaiszinančių dalykų.

Patentai Dr. Emmens'o ir Anthonis'o tapė nupirkti per Chicagos kompanijas ant visos Amerikos ir Vakarinių Indijų ir szitos kompanijos

iszdirbinės tūdu dalyku ant didelės papėdės. Nereikia abejoti, kad įvyksiančiuose vainose szitūdu dalyku atliks svarbią rolę kaip prie apsigynimo, taip ir prie naikinimo.

Nagūsė smerties.

Perdėjo J. A.

(Pabaiga.)

Visas kraujas iszbėgo isz jos veidų, visa kaip drugio krečziama drebėjo.

Asz pardribau vėliuk ant aslos.

— Inez! — isztariau silpnu balsu — ką nori daryti?

Tacziaus toje pat valandoje pasirodė ant trepų Martinez su žvake rankoje. Pazinau gražiai jo pageltusį nūžmų veidą. Atsargiai pasisviesdamas priesz savę leidesi trepais žiamyn. Inez parpūlė ant kelių, sudėjo rankas ir tarytum meldėsi.

Martinez jau nulipo nū paskutinio trepo ir artimiausioje valandėleje mano likimas turėjo buti nuspręstas.

Bet czion staigu su nūžmiu riksmu pakilo Inez. Atkiszso deszinę ranką į Martinezą — pykszterėjo szuvis — Martinez pasviro ir griuvo kniupszczias.

Į bertainį adynos po to pribuvo burys žmonių ant supufojusių arklių ir pareikalavo, idant jiems vartus atidarytu. Kadagi senoji nenorėjo atidaryti, tatau svėcziai pradėjo laužtiesi varu. Tvirtais smūgiais kirvių ir karabinų vartai tapė suskaldyti ir į kiemą iszoko pusė tuzino smarkių vyrų, su Antonio Torres prieškazyje, kurio burna buvo apriszta su kruvina skarele. Už apikaklės vilko žmogų, maiszytąjį, kurio rankos buvo surisztos virziu ir kuris isz visų pajiegy stengėsi nū jo isztrukti.

— Nieksze — griausmingu

balsu suszuko Torres — pripazink, kur mano prietelių nuvilikai! Pripazink, nės dūsiu tavę plakti taip, kad mėsos nū kaulų dribs!

— Susimylėk, susimylėk — suszuko maiszytasis — esmi nekaltas! Su draugu grįžau isz San Juan del Rio, kur mudu pardavėva kiek paszautų paukszečių. Pasergėjova szale kelio du sukruvintu vyru ir pasirįžova vieną parnesztį į butą, — pasitikėdamu jį užlaikyti prie gyvasties.

— Tai užsigini, razbaininke, sakai nebuvai dalyvu szkalbio ant mano užmuszimo! O tu vienok buvai tas, kurs man uždavė tą žaizdą į viedą! Pasakyk, kur mano prietelių padejai, nės...

Torres pertraukė savo žodžius. Per kiemą bėgo jam prieszais mergina.

— Ką matau, Inez! Kaip tu baisiai iszrodai? Ar tas razbaininkas pasidrasino tavę nukriausti?

Inez apsukė jam trumpai viską. Torres paleidė maiszytąjį ir įbėgo su keletu vyrų į namą.

Iszneszė manę isz tamsaus kalejimo, nūrėdė ir apžiūrėjo opas. Pats asz nieko nejaučziau. Per tris dienas gulėjau be žado. Szone žaizda buvo plati ir pavojinga, dvi žaizdi krutinėje buvo mažos. Kningutė, kurią turėjau kieszėniuje, sulaiškė smugį peilio. Ir peties opa nebuvo pavojinga. Tacziaus didelis nuškejimas kraujo, baisingas perneszimas nū kelio į haciendą ir nesvjetiszkas suszižinimas susidejo ant to, jogei per plauką tik neatsisveikinau su svietu.

Prisimetė pavojinga maligna. Turėjau karsztį, nusztėjau proto ir per penkias savnaites abejojo apie mano gyvastį. Vienok drutoji mano notura ir didelis pasiszventimas Antonio, o įpatingai jo sesers, aplaikė pergalejimą.

Sveikata mano vis gerinosi ir galiausiai pasveikau. Til dabar dasizinojau, koku būdu Antonio isztruko isz nagų savo neprietelių. Pasislėpę szale kelio szaudė į jį, tacziaus tik lengvai pažeidė. Paleidęs arklį laimingai perszoko per griovą ir kaip greit arklys galėjo nesztį nulėkė į San Juan del Rio del pagelbos. Pusiaukelėje susitiko kelis haciendorius isz kaimynystės, kurie pasinaudodami rytmečiu grįžo nū vakaryszczios szventės namon.

Prisiulė Torresui savo tarnystą ant tų pėdų ir szuntakiais leidesi į vietą užpūlimo. Czion sutiko maiszytąjį ir jo draugą, kuriėdu norėjo užmusztyti Tomasą nuvilkti taipogi į haciendą. Suėmė jūdu nežiurint ant pasiprieszinimo ant tų pėdų. Jūdvių atsakymai nesutarė vienas su kitu. Antonio tacziaus suprato viską ir nuvedė savo prietelius į Martinezo haciendą, kur neprietelius jo jau buvo apturėjęs užtarnautą korą isz rankų gražiosios Inez. Kulka vienok nebuvo užmuszusi jį; pervėrė tik ranką, kurioje laikė žvakę, ir pažeidė truputį veidą, ko dėlei apkvaitės krito ant žiamės. Suriszso jį ant tų pėdų ir atidavė sudams, kurie Meksikojo szitokiūse dalykūse nebikauja. Czion pripazino, jogei buvęs persilindijime kad Torres po tojo susipykimo prie kortų dar tą paezį naktį atvyks atsiimti seserį. Idant tam periszkadyti ir nedaleisti, idant Torres apskustu jį kaipo apgaviką, o taipogi ir atsikerszinti už gėdą, su kuria jį jaunikaitis apdengė, pasirįžo nepalikti jį gyvą ir su keliais tarnais pasislėpė szale kelio.

Sudas pripazino jį kaltu ir prasudyjo ant amžino kalejimo podraug su jo tarnais ir konfiskavojo jo turtą.

Prietikiai, kokie jau nū se-

niai manę riszo su gražiaja Inez, tapę dabar, kada taip drąsiai išgelbėjo manę nuo smerties, dar szirdingesni ir į tris mėnesius po pasveikimui susitūkę ir pargrižau su jauna pacia į namus savo. Laimė mudviejų buvo tūmi dar didesnė, kad Antonio visiskai tapę išgydyta, nū savo ligos, butent loszimo kortomis. Nū tos valandos jau neėmė kortų į nagus ir į trumpą laiką įstengę patai syti savo reikalus.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

— *Baltimore.* „Lietuvių Mokslo Draugystė“ laikė 1 d. Vasario savo mėnesinį suėjimą. Po atidarymui suėjimo tapę iszrinkti ant peržiurejimo rokundinių knigų Ant. Niamura ir Kaz. Adomaitis; knigose rado jie velytiną parėdką ir tikrybę.

Uzmokesties tą dieną pribuvo \$13.50; iszdavimųgi pasidarė \$1.35.

Pristojo nauji sanariai: Antanas Uksas ir Jonas Burinskas.

Potam parėjo į apiszneką reikalai spaudinamosios knigų „Liet. rasztai ir rasztininkai“. Isz gramatų ir rokundų, prisiųstų per p. Otto v. Mauderodę isz Tilzės ir p. Martyną Jankų isz Bitėnų, pasirodė, jog suvėlinimas darbo įvykės yra per nerupestinumą p. Jankaus, ir dėlto Draugystė nesuminksztina savo asztresnių iszsitarimų nū seniaus tame dalyke.

Kopija „Metinio Praneszimo“ tapę susirinkimui parodyta.

Reikalūse suėjimų, laikytinų Baltimorėje, Philadelphijoje ir New Yorke gegužės mėnesyje, dėl protestavojimo prieš terionybės maskolių ir persekiojimus, kokius patinka lietuviszkoji tauta, sutarta ant 5 d. gegužio laikyti suėjimą Baltimorėje, ant 7 d. Phila-

delphijoje ir 9-tą dieną New Yorke. Vietos suėjimų bus vėliaus apgarsintos tam tikrais rasztais lietuviszkais ir angliszkais. Dėl uždengimo kasztų Draugystė sutarė padarydinti didoką abrozą Didžiojo Kuningaiszčio Lietuvos — Vytauto ir iszpardavinėti jį ant to miero.

Įstatai „Susivienyimo“ tapę iszdalinti tarp sanarių, ir skolingi sanariai uzmokėjo savo mokesčius į kasą „Susivienyimo“.

Parėjo į apiszneką pliovonės „Saulės“, iszpiltos ant „Liet. Mok. Draugystės“ isz priezasties „Lietuvos Mesijo“, kningutės, ką pateko neseniai į žmonių rankas. Draugystė, žinoma, nerado reikalo stoti į vaidą su pažistamais nū seniai nedorėliais, bet pripažino už reikalingą pasakyti, jog „Liet. Mok. Draugystė“ neprisidėjo nei kasztais nei darbu prie iszleidimo to raszto; o dėlto dargavojimai isz tos priezasties negali siekti draugystės, nei kitų užgautų žmonių. Be abejonės, papaike liams nieks nedraus ir toliaus užsiimti srutų vėmimu, kadangi nerupi teisybė musų iszsigimusiems viengencziams.

„Liet. Mok. Draugystės“ vyriausybė.

— *Brooklyn, E. D.* New Yorke laikrasztis „The Evening Call“ (6 d. sz. m.) talpina platų apraszimą apie naują „istoriją“ su ex-kun. Jūdisziūmi. Sziūmi sykiu gramnyčių rytą jis parsiviliojo isz savo bažnyczios nekokią Agnieszką Czėsniavyczienę, 23 metų seną moteriszkę, į namus ir ezion nugirdęs ją laikė lovoje iki 9 ai adynai vakare. Nugėdinto sios moteriszkės vyras apskundė Jūdiszių į sudą ir ponas „daktaras“ vėl po kaucija stovi. Reikia pripažinti, kad szitas „jagamastis“ yra dabar viena isz pagarsėjusiausią

žmogystų Amerikoje, nesa nera laikraszcio New Yorke ir kitur, ką jo gerus darbus negarbavotu.

— *Brooklyn, E. D.* Lenkiskzame laikrasztyje „Echo“ skaitome: „Musų praneszimai apie kun. M. Jūdiszių, isz Brooklyno, per nekurius laikraszczius tapę palaikyti už perdėtus, arba vienpusiaujančius; pasirodo vienok, kad tasai kuningas neyra vertas neszioti savo rubą. Angliszki ir vokiszkai laikraszcziiai, New Yorke, Philadelphijoje ir kitūse miestūse iszeinantieji, pripildyti yra apraszais naujos avantūros, kurioje didžiausin didvyriu buvo musų lietuviszkasis kuningas. Draugystėje kokio-ten lenkiszko klieriko jis iszsirūszė ant meiliszkos medzioklės ir prie tos progos likosi taip nepagailėtina sumusztas per kokį ten lenktynininką, kaip vieni pasakoja, arba per įnirtusius vientauczius, kaip sūkia kiti, kad vos gyvas liko. Kuningas tas į du — tris metus surinko apie 20 tukstanczių dolierių neva ant bažnyczios, o ant tikrųjų tai dėl savęs, idant nusipirkti sav prie Grand ir Berry ulyczių namus už \$16.000.

— *Shenandoah, Pa.* Kaip giliai lenkiszkoji baudziava iszkrevėzojo musų viengenczių pobudį — parodo kad ir toji buitį, jogei lietuvininkai ir valnoje Amerikoje gyvenami neatsikrato nū tulų iszsidirbusių baudziavų gadynėje prietarų. Įpatingiausia pažyme lietuvininko pobūdžio yra neįsitikėjimas į apszviestūsus savo brolius, nors anų dorybės butu skaiszczios, kaip saulė. Pirm metų atvažiavo isz Lietuvos į szitą miestą Dr. Jasinskas, kuris pabaigęs vieną isz geriausių Vokietijos universitetą ir praktikavojes ilgą laiką Mas-

kolijoje, kaip daktaras, isz sykio užsipelnė tarp iszmincingesnio svieto ezion visūtiną gūdonę, tūmi labiaus, kad po jo gydymu pasveiko keletas tokių ligonių, kurie per vietinius daktarus tapę pripažinti už neisgydomus. Atsidavęs su kunu ir duszia daktariskam paszaukimui, teisingas ir doras, szitas daktaras regisi tik turėjo užsipelnyti visūtiną meilę. Ne taip vienok iszejo ant tikro. Ponai „abivateliai“ isz sykio pakėlė prieš jį vaidą, neva isz tos priezasties, kad jis neprišilaiko jų niekingų paproczių, o ir isz prascziokų atsiranda tuli neiszmaneliai. Taip antai viena suzeista mergina, kurią negalima buvo namieje pagydyti ir kuriai Dr. J. velyjo nuvažiūti į szpitolę, pradėjo klegėti, kad daktaras ją siuneczia į szpitolę tik to dėlei, kad pats neiszmano nieko apie gydymą ir, žinoma, kareziomose ir kromūse kvatojo neiszmaneliai isz „kvailo“ daktaro, o ponai „abivateliai“ delnais plojo. Pasirodė vienok, kad jiems kvatoti nebuvo isz ko; paszauktas vienas nesąziniszkas daktaras rods apsiėmė ją pagydyti, bet vien tik dėl to, kad iszlupiti dolerius, — ir galiausiai vis tik rekejo nuvezti ligonę į szpitolę. Isz to tai yra pamokinimas dėl žmonių, kad už savo kvailumą reikia didelius pinigų užnokėti ir daug skausmo nukentėti. Dėl Szenandorio viengenczių labo velyjame neįjeszkoti ligoje pagelbos pas svetimtautiszkus daktarus, ale kreipties pas savą, kurs neapsuks ir dūs geresnę rodą už anūs.

— *Shenandoah, Pa.* Angliszki laikraszcziiai raszo, buk Szenandoryje likosi suimti penki žmogžudziai, kuriūs jie vadina „lenkais“, bet isz pravardzių matyti, kad tai yra lietuvininkai.

DIEVAITIS

Marės Radzevycziutės.

(Tąsa)

Vytautas ir ponis Czertvanienė nublanko. Kuningas sznabždejo dėkingystės giesmę; marszało sunus nežinia kodėl szypsojosi džiaugsmingai. Tylėjo dabar.... visi. Ir vėluk Morkus pakėlė balsą ir kalbėjo:

— Tai gi asz piktadėjas ir apgavikas, asz intrigantas. Gał dyvyjatėsi, ponai, isz kur asz paėmiau tuos tukstanczius? Paklauskite to jaunikaičio — jis žino, jis sakė, jogei Pasvītės auksu iszmoku! Ne svetimas tai apskelbė ir ne neprietelus, ale jis — brolis; garbų vardą trenkė ant paniekinimo ir suterszė; neįtūrinėjo, neklausinėjo, ale pirmutinis purvais drėbė! Beje, isz kur jis gali žinoti, kaip pagarbiu budu pinin gai darosi! Jis procės nepazįsta, sėmė gatavą ir naudojo, o sugriebęs skatiką, tuojaus į kortas prałoszė!... Ir asz turėjau jį mokinti, gelbėti, ant kelo vesti!... Kokiu budu, ponai?... Neieš jis paskui manę nei su putomis Niamunu, nei su apjuostėmis į Prusus, nei į Višaikius ant azero, neiszkės žiemos szalczių, nei pavasario atidrekių — jo fantazija kuomi kitu yra uzimta!... Nenorės lieti prakaitą dėl tų piningų, kurių tiek daug reikalauja... Dėl to jis miešus ir linksmus, kožną pralinksmins. Rupestis jį nesukrimto, procia nesunuožmino, kentėjimai neiszkrevėjo pobudį ir valną mislį. Dėl to jis geras, o asz piktas ir paniuręs ir žiaurus!... Ir tai stoviu dabar priesz jus, o tiek gėdos man drėbė! akis už jį, jogei neprivačiau nei į akis jums visiems dirsterėti, tik tai nulenkti galvą ir gėdytiesi!...

Atsitrankė per kelis žingsnius prie lango, lengvai dirsterėjo per langą ir vėluk paraudonavo jo veidai.

— Gyrius tav, didvyri!... iszgirdo balsą isz lanko.

— Ne, ponai! Pazįstu asz visokias kanczias, ale gėdos nežinojau ir nepažinojau! Nulenkiu savo sprandą priesz jums, nesa jus seni ir gnodojami, tacziaus nesigėdyju, isztarmės jusų nesibijau!...

Ko jienuo manęs nori? Sako, buk asz vogiau — guli priesz jus dokumentai; jogei siurbiau — turite skaitlines ir rokundas; zevernoja, buk planus asz prisiaavinau — kam jie man reikalingi? Asz savo žiamę taip žinau, kaip ir duszią savo, o planus sudejau tėvo rasztinincziuje, Skomantuose, tik jie jieszkoti nenorėjo. Tegul kas nueina ten, sieninėje spintoje juos ras, ir czion atnesza...

Dalybų reikalauja — paklauskite dėl ko?... Ar asz per jų rybus vazinėju, ar ukeje periskadas darau, ar ginu ukę tobulinti?... Nei darbu, nei žodziu, nei misla nevat neparejau jiems į kelą... Neuzgrobiau nei pėdos nuo jų žiamės. Sergėjau tik czielybę tėviszkojo palikimo! Sergėjau, nesa žino tik mano rankos ir galva, kaip jis yra brangus ir kokia syła slepiasi tėvyniszkoje žiamėje. Ir tai yra mano griekas ir visas nusidėjimas!...

Dėlto ir nesigėdiju!... Ponai sudzios... jus patys ant tosios dirvos prafilote, sukumpėjote. Suraukszlejo tasai rupestis jums veidus, susiaugo su duszia! O asz ant jus žiūrėjau ir ant pratevių atminties, ir taipogi triusiau ir triusti nepalausiu, nesa kitaip gėdą ir paniekimą ant savęs uzsitraukcziau!...

Namus turite ir turtus ir pamilijas! Ir gał jums per sapną kada parėjo, jogei namus perkunas sugriove, o turtai, kaip porvelis, supleszkejo! Jeigu tokis regėjimas kada jus uzgavo, tai pažvelgkite ant manęs, — sztai asz tą paveikslą tikrybeje visados krutinėje nesziojuosi — ir kencziu, ak, kaip kencziu! Negaila man jaunų metų, nors sako jie yra kaip laimė gražus, ir negaila gyvenimo! Paszvencziau dėl tos mano idejos ir mokslus ir luosybę ir nepaėmiau dėl savęs nieko isz to, ką jusų sunus turi, kuomi yra turtingi! Amzis perėjo — ir jus mislyjate, kad asz dabar pamesiu savo triusą, atsitrauksiu nuo to, ką įgyjau!

Nori jie dalybų — ponai, imkite kraują isz mano gyslų, supleszkykite manę į szmotus, į požiame įgruskite ant amžių — o ant dalybų asz nepristosiu, nesa asz žinau, kodėl jie tų dalybų nori — ir neduosiu jų!

Nutišo ir lankė. Jokis darbas ir jokia kanczia nesubai gė jį taip daug, kaip szita pirmutinė iszpažiutis, kaip szita prakalba — į žmones.

Tarp susirinkusiųjų pakilo kas žin kokis kukždejimas sumiszės — marszałas į žiamę ismeigė akis, Iliniczius skepe-taitė trynė kaktą ir akis, senasis Rimvydis ismeigė į veidą kaltinamojo akis savo ir usus sukinėjo užsimislyjęs; Olekavyczius ir Radvylaitis suksizo galvas į kruvą ir kas žin ką kukždejosi, o marszało sunus pakilo nuo kanapos, kur szale Vytauto sėdėjo, ir visas užkaitęs netvirtai nusivilko prie Morkaus. O tas nuilsęs, kvėpuodamas, iki kraują grianzė drebančias lūpas ir mainėsi kas valandėlė. Per langą bėgo prie jo ausies tyklus kukždesis:

— Dabar tamsta esi be szeszėlo ir nuodėmės! Dabar tamsta gali tylėti. Jokis sudas neiszras kaltybės. Eik greicziaus, asz lankiu tamstos!

Tylėdamas linkterėjo galvą ir staigu nukreipė akis į kambarį, kadagi toje valandoje ponis Czertvanienė verkencziu balsu praszneko:

— Guodotini kaimynai! Dėlko gi sunus mano, Vytautas, amžinai turi pasilikti po kito globa, be valnybės ir turtų pripažinties! Juk turtai yra jo ir valdyti juos turi tiesą — jau piñnuose metuose! Kas kam rupi, ką jis su savo turtu daro! Tai prispirtis ir gvoltas, tai siurbimas! Mes nereikalaujame rodų ir globos ir patys žinome, kas gera. Istengsime valdyti ir iszlaikyti žiamę!

Rimvydis sunkiai atsistojo isz vietos ir žiaurus ranka sudavė per vekselus, iszsklaidytus ant stalo, ir asztriai isztarė:

— O czion kas? Tokis tai valdymas ir iszlaikymas! Vienas metas — ir tiek jau!

— Jis varu kieszo mums piningus, prikalbinejo!

Morkus neprivalė priesztarauti, nesa užpakalyje Rimvydžio pakilo Iliniczius ir garsiai suszuko:

— Perpraszau, geradėja, ale asz pats buvan ludininku, kaip ponis atvaziavai žiamę į Pasvitę ir prasziai rodos ir piningų. Buvau pas jį reikale pardavimo bulvių į degtuvę ir sėdėjau kitame kambaryje.

— Jam tėvas užgynė kisztiesi į mūsų reikalus, mirdamas užgynė! Tėvas jį zinojo ir bijojosi to baisingo pobudzio.

Kuningas nedalaikė, paszoko isz vietos.

— Ponis geradėja! — suszuko — neminėk taip nabasztininką! Jis jį brangino ir zinojo, pavesdamas Pasvitę suteikė tik davadą tam, ir pažaimino už jo pagirtiną paklusunumą. Asz

buvau prie mirimo ir gerai pamenu. Vytautą persergėjo, kad neiszdikautu ir skolų nedarytu, nėra palaiminimą prastos. Ir turėjo teisybę!

Asz Morkų Czertvaną žinau, ponai! po mano akių augo ir dirbo. Griesznas jis, kaip ir visi mės, ale to, kuoni jus kaltinate, jis nepapildė, nėra netikrumo jame nėra, nei veidmainystos, nei apgavystos!

Paslaptingas jis, nuožmus, nesznokus, ale su pagarbe ir pareigos savo jokios neapleidė! Akys mūsų apgavingos, ale jus sudykite gilaus; klausykite duszios ir to, ką jums kalbėjo! Jis nemeluoja!

— Žiamą pardavinėti, — sunkus griekas! — sumurmėjo jaunesnysis Olekavyczia.

— O palaidumu ir lėbavimu ją niekas neiszlauko! — pridūrė vyresnysis.

Czion marszałas pakėlė galvą ir žaibuojanciomis akimis deblelėjo į ponia Czertvanienę, surinko josios popieras ir rustingai nustumė nuo savęs.

Užstojo gili tyła, atvejų atvejais pertraukiama tik vaitojimais nuszės ir szniakėsiu kuningo. Sudzios neiszmanė, ką tolaus daryti. Duszioje velyjo sav atsidurti po žiame, ne kaip sėdėti akivaizdoje žiaurais, tacziaus atvangaus milžino, kurio balsas suskambėjo po senovei jau kureziai ir atsziauriai:

Praszau isztarmės, tasmsta marszale!

Paziūrėjo visi vienas į kitą; galausiai senis Rimvydis priėjo prie jo ir padedamas ranką ant jo peties, isztarė nusiszyposdamas:

— Jaunikaiti! Anukus turiu tokius, kaip tu, ir vaziavau su tvirtu pasirizimu nuplauti tav galvą — tėviszkai! Na, tuomi sykiu iszėjo taip, jogei pareis mums tavę perpraszti. Nėra ką daryti, perpraszau, ale isz tikro pats tą bėdą ant savęs užsitraukiai. Griekas buvo nuo žmonių szalintiesi ir nesiduoti anksziiaus savę pažinoti. Pražiłusiai galvai gėda perpraszineti jaunikaity, tacziaus nežiurint ant to visko džiaugiuosiu, kad tavę pažinau! Na, duok savo nudirbtą delną ir nežiurėk taip nuožmiai. Atsiųsiu pas tavę savo vaikiszius į moksłą, o manę senąjį pats pamik aplankyti! Na, sutikmė!

Morkus tylėdamas žiamai nusilenkė priesz seneli.

— Asz savę juodojo obuolo nemecziai! — pridūrė Ii niczius. — Turi tamsta manyje visados tikrą prietelų.

— Mudu vaziavova nežinodamu apie ką einasi — suszuko vienu balsu Olekavycziai.

Marszałas sėdėjo tarytum ant žarijų. Jis vienas neturėjo nieko dėl iszsiteisinimo, nės jis kaltino žiauriai, negailestin-gai. Niekad vadovysta tarp ponų neiszpuolė jam tokia apverktina rolle, kaip szitoje valandoje.

Peržiūrėjo dar kartą popieras, pamislyjo ir atsiliepė, atsigrižęs į visus:

— Guodotini kaimynai! Nepriesztarauju, kad melaginiai man buvo perstatytas visas dalykas, priegtam visiszkai nepažinojau kaltinamosios pusės. Labai man nesmagu. Tacziaus ilgai gyvendamas szimtą kartų persiludyjau, jogei nėra ant svieto visiszkai kalto ir visiszkai nekalto žmogaus. Klaujos turi buti prakilniausiame pobudyje ir dorybės niekin-giausiame. Delto velyju, idant szitame atsitikime iszduotu-mėme tokią isztarmę: Dalybos atsideda ant metų, rokuojant nuo sziađien. Per tą laiką ponas Morkus pavelys brolui daryti ką jis tik nori ir gales skolinti jam piningus. Po metų

pasidarys rokunda ir ponas Vytautas iszmokės brolui ir tas nuo savo privilegijų atsitrauks arba-gi, ant to nesusi-taikius, ponas Morkus gales pareikauti pardavimo žiamės jam, o niekam kitam. Iszlygas padarys abipusinė sutikmė. Ar pristojate visi ant mano projekto?

— Be abejonės, nieko pikto... Ponas Vytautas dar jaunas, rasi dar susivaldys — isztarė Rimvydis, pažvelgdamas į studentą.

Ciniszkas nusiszyposjimas suraukė Vytauto burną, sudėjo lupas dėl szvilpinimo, tacziaus greitai susilaikė ir tik nusisziuvojo.

Ponia Czertvanienė nubłankusi tylejo.

— Lai taip buna — patvirtino visi, apstodami stačą dėl pasiraszymo.

— Ir tamsta ant to sutinki? — užklausė marszałas, pažvelgdamas į langą.

Ale jam niekas neatsiliepė.

Kada visi paspaudę Morkaus delną sugrižo ant savo vietų, paszaukti balsu pirmsėdžio, staigu lunge isz susipynusių žolynų pasirodė patogi pastova Irenos Orvydžiutės. Dirsterėjo į vidų ir padavė stovinežiam jaunikaicziui abudu savo delnu. Jaunas patogus jos veidas nusiszyppojo džiaugsmu-gai ir szirdingu balsu praszneko:

— Sztai, tamsta, turi mano baltą obuolį, milžiniską, idant visus kitus uždengtų...

Morkus užkaito, pasilenkė su paklonu, rankos jos atsidūrė jo delnuose ir taip abudu žiurėdamu viens kitai į akis stovėjo valandėlę, neisztardamu zodzio.

Marszałas veltu klausinėjo; Czertvanas negirdėjo, netėmyjo, ir niekas jam toje valandoje nerupėjo.

Nusidyvyję sudzios apsidairė ir staigu pakilo truksz-mas!

Kuningas pirmutinis pribėgo pasveikinti merginą; Vytautas, užmirsęs apie visą provą, priszoko su iszmoktu paklonu, ponia Czertvanienė nuszlauostė aszaras, nutildė savo vai-tojimus. Kiti ponai, zinantieji milijonierką merginą isz matymo tiktai, pasikloniojo isz tolo, apmesdami ją kritikiszkomis paziuromis!

Užtraukė ant savęs visų akis! Nenusiminė tacziaus, valnai linkterėjo galva ant pasveikinimų, tik blizgėsis isznyko nuo veidų ir džiaugsmas nusismelkė į dugną akių.

— Dėkavoju, prabaszcziau — atsakė ant jo užpraszymo į vidų įeiti prisėsti. Užėjau su reikačiu ant valandos.

Czion atsigrižo į Morkų, kurs tuomi tarpu truputį buvo prasiszalinęs, ir užklausė:

— Ar namieje ponas Ragys?

— Ne, tamsta! Kieme nuo pat ryto medzius priima.

— Ach, gaila, kad jo nėra! Atnesziau jam dovana.

Sieke ranką į užpakalį, ant suolelo, ir padėjo ant lango kas-zin kokį apvalainą daigtą drobinėje skepetaitėje.

— Ar valna paziūrėti? — užklausė Vytautas su prisigerinimu.

— Kodėl ne, tik atsargiai, nės duria!

— Ažys! — suszuko studentas dirsterėjęs.

— O tai senis džiaugsis! — nusijuokė kuningas.

— Įpatinga mylėtojystė! — pasergėjo ponia Czertvanienę pasitycziojancziai, užsegiodama pirsztinaites ant rankų.

(Dar ne visas.)

Margumynai.

—Dr. Schliemann'o palocius. „Asz aplankiau daugybę karaliskųjų palocių—taip raszo vienas anglas—taciaus Dr. Schliemann'o namas Athėnūse pereina jūs visus kaip savo grožiu, taip ir smagumu. Jis randasi pacziamie viduryje didelio sodno, kur stovyklos graikiskųjų dievų ir dievių žvalgosi tarp savęs per žaliūjančius lapus tropiskųjų grožybų. Taciaus mano apsilankymas buvo vidurziemyje, kūmet gražiojo miesto ulyczios buvo uždengtos sniegu. Skambėjimas roguczių varpelių rodesi didesnėje harmonijoje su regykla, neg szvelniausieji balsai Apollono liutnės. Dr. Schliemann'o palocius stovi paliai vieną iš puikiasių ulyczių Athėnūse, ir kūmet asz artinausi prie jo per ulyczias — nemaciau jokios graikiskos merginos, kuri butu priminusi man Byron'o puikiją „Maid of Athens“, nei jokios Athėniskės moteriskės pavidzios ant tų iszdydžių moterių senobinės gadynės, kurių jūdi plaukai buvo papūszi su auksiniais žiogais, kaipo ženklų, kad jos „iszszoko isz žiamės.“ Kūmet asz prisitarnau prie Dr. Schliemann'o gyvenimo, nusistebejau isz didelių marinarinių stovylių graikiskųjų poetų ir filosofų bei didvyrių, kurie pūsze stogą puikiausiojo trobesio. Duryš tapė atidarytos per augstą tarną, kuris snekėjo prancuziskais asztriu akcentu. Įteikęs jam savo kortelę, asz likausi užpraszytas į kuingyną, kuris iszskiriant bene tik Vatikano kningyną, yra puikiasias už visus tūs, kokius kada teko man matyti. Sienos karaliskajo palocius buvo uždengtos su puikiausiais paveikslais, parodančiais kliasisszkusius dalykus ir kampai buvo iszpūszi gražiausiomis stovydomis. Tamietos lentynos buvo papūsztos

biustais graikiskųjų poetų ir filosofų. Kningynas buvo turtingas kliasisszka literatura, ipatingai graikisszka, nesa Dr. Schliemann buvo didžiausias mylėtojas senobinės Graikijos. — Platono ir Alcibiades kalba buvo kalba jo namų. Jis prispyrė savo tarną priimti kliasisszkąjį vardą Pelops ir savo vireją — Jocassee. Dr. Schliemann'o pati yra graikiutė, graži ir inteligentisszka, bet ne patricijutė, kadagi ji yra dukte athėnisszkojo prekejo. Tokiu budu ji yra vienos socialisszkos lūmos su savo vyru, kuris jaunystėje buvo tarnu viename Hamburgo krome ir igyjo savo turtus per prekystę su indigu. Jis buvo tada arti 70 metų, taciaus iszrodė ant 50 metų seno. Jo pati buvo pusės jo amžiaus, bet pastebėtinai savo pobūdžiu jam pavidė ir simpatisszka. Jiedu turėjo du vaiku, kuriadu, pagal tėvų kliasisszkąjį skonį, nesziojo vardus Agamemnono ir Andromache's. Andromache buvo tada 16 metų ir taip miela, kad ji galėjo buti modeliu dėl gražiausios stovylos tėvo kningyne. Ji turėjo didelius gabumus dėl kalbų ir snekėjo valnai senovisszka ir naujagadyne graikų kalba, prancuziskai, vokiskai, italiskai ir angliskai. Ji buvo sumani szkokyje, risavonėje, muzikoje ir josios gabumai mezgime butu galėjo padaryti ją tinkama drauge dėl Penelope's“.

—Prasiplatinimas rukymo Amerikoje. 1889 m. Suv. Valstijose surukyta 3.955.773.722 cigarų, kurie, rokūjant po 5 cent. vieną, atsiėjo rukytojams į \$167.788.686.10. Užsūtūs piningus, rokūjant \$20.000 mylių, galima buvo nutiesiti 8.686 mylias gelžkelio.

Gromatnyczia.

—Vurpui, Ukinkui ir Szeie-

Nori daugiau, tai gausi!

Laikė poros paskutinių nedelių apturėjome szimtus gromatų su padėkavonėmis už musų cirkuliarus ir kalendorius ir su praszymais prisiūsti jų daugiau.

Vienkart apturėjome daugybę gromatų nū musų kolonistų isz HOFA PARKO IR PULASKI, kurie taipogi mums dekavoja ir patvirtina, kad musų cirkuliarai yra visiszkai teisingi ir jog nū szio sykio dar labiaus pasistengsė savo prietelius pas save parsitraukti.

Yra tai geriausi davadai pasikakinimo. Daugelis ir laikė žiemos užpiko nū mus žiamės, nesa žiamė buvo visiszkai neužsnigta.

Taip yra. Kiekvienas galės gauti dovanai tiek kalendorių, mapų ir kitokių cirkuliarų, kiek tik jis pareikalaus.

Žiamės turime dar gana dėl szimtų farmų, o prekės taip mažos, jogei visi dyvyjasi.

J. J. HOF LAND Co.,

119 W. Water Str.,

Milwaukee, Wis.

sai. Kun. P. Abromaitis isz Mahanoy City užimokėjo prenumera'ą už bėgantį metą.

Į kasą „Susivienijimo“ priimta \$5.00 nū kun. J. Kolesinsko isz Pittstono, kuris isiraszo į sąnarius „Susivienijimo“.

Pajieszkojimai.

—Asz Adomas Januszaitis pajieszkau savo szvogerį Augustą Abentą paeinantį isz Kalvarijos, kuris jau 12 metų kaip gyvena Amerikoje Jeigu kas žino kur jis gyvena, tai praszau praneszti ant adresso: Mr. Jos. Szabrinskas, 309 Bank st., Waterbury, Conn. (VI)

Apgarsinimai.

Uzdėjęs kromą Pittstone, pardavinėju viską kūni pigiausiai.

Jūz. Pauksztis.

4. Broad st. Pittston, Pa.

Randasi dėl pardavimo daili farma atokume 35 mylių nū Plymouth; 60 akry gerai iszdirbtos žiamės, druti trobesiai ir padarai, sveiko vandens szaltiniai ir tt. Parsidūda labai pigiai. Pusė piningų bus palaikiama. Dasiznoti „Vienybės“ rėdystėje.

13 gerų jaunų arklių ant pardavimo už labai pigią prekę. Dasiznoti pas D. F. Davenport & Bros, arba „Vienybės“ rėdystėje. (VII)

Isitaisęs valgomų daigtų kromą, meilingai užsipraszau brolius Lietuvius neužmirszti paremti savo vieningį ir apsilankyti pas manę dėl pirkinų.

Kazys Petrika,

617 W. Centre Str., Mahanoy City,

Jones and Davies

Kriaucziai, paveldėjai James'o Smiley. Ivairiausių veislių tavorai ir sampeliai dėl pasirinkimo. Gerumas tavoro ir darbo yra gvarantavotas. Pigiausias prekės Temyk adressą

No. 12 MAIN Str.

Smiley's Old Stand.

1. (III.) 1891.

Rukyk

Wes'o

„Stripped“

TABAKA.

Kningos! Kningos!

Pas M. Mockų galima gauti visokių lietuvisszkų kningų, k. t.: maldas-kningų, istorisszkų, mokslisszkų, dailinių, ezukaučių ir kitokių, kokų dar likziol nebuvo, o parsidūda už ziamą prekę. Norintieji apturėti kningų katiloga rasykite gromatas ir idėkite markę už 2 centu dėl atsakymo. Adressas:

Mr. M. Mockus,

P. O. Box 54

Detroit, Mich.

MILLAUCKO KROMAS valgomų tavorų ir visokių naminių daiktų randasi ant

No 108 Center st. Shenandoah